

Kielet, valinnaisuus

eNorssi, 24.4.2009, Tampere

Osallistujat: Jani Kiviharju (siht/pj), Pasi Auvinen, Ilpo Ollikainen, Elisa Nurmi, Kimmo Nyssönen, Jukka Vuorinen, Anja Kareinen, Raija Kangaspunta ja Mari Kalaja.

1.) Ongelmakohtia valinnaisuudessa, erityisesti vieraiden kielten asemassa

- valinnaisaineiden niukka tuntimäärä
- yhden valinnaisaineen runsas valinta syö muilta valinnaisaineilta valintoja
- vieraiden kielten sekä taito- ja taideaineiden riippuvuus valinnaisuudesta
- A1-englannin rinnalla olevat A2- ja B2-kielet ovat jäämässä taka-alalle

(liite 1, Jukka Vuorinen)

Miksi kielivalinnat kapeutuvat

-Kaikki viimeaikaiset tuntijakopäätökset niin lukiossa kuin peruskoulussa ovat kaventaneet oppilaiden/opiskelijoiden mahdollisuutta valita kieliä.

Lukion tuntijako

- Uudessa tuntijaossa kaikille pakollisten kurssien määrää nostettiin kahdella kurssilla.
- Lisäkurssit on sijoitettu yleensä 1. vuoden opinto-ohjelmaan.
- Valintatilanteessa opiskelijan kurssimäärä paisuu, jolloin ei ole enää tilaa uusille kielivalinnoille.
- Valtakunnallisia syventäviä kursseja on entisestään lisätty.
- Opiskelijan tavoitteellisen opiskelun seurauksena ylioppilaskirjoitusten ja jatko-opintojen kannalta välttämättömien kurssien määrä on lisääntynyt.
- Kielten opiskelusta luovutaan kesken lukion entistä enemmän.
- Kaksi A-kieltä ei käytännössä mahdu opinto-ohjelmaan.

Uudet internet-pohjaiset hallinto-ohjelmat

- Lukion opiskelija voi jättää kielen pois entistä helpommin.
- Lukion opinto-ohjaajan mahdollisuus kannustaa jatkaa kieliopintoja on vähentynyt.

Lukion tuntijako ja ylioppilastutkinto

- Ainerealin myötä kirjoitettavien aineiden valikoima lisääntynyt.
- Ylimääräisten kielten asemesta kirjoitetaan entistä useampia reaaliaineita.
- Ainerealin menestyksekkäs suorittaminen vaatii valtakunnallisesti syventävien kurssien suoritusta. Ja muitakin koulukohtaisia kursseja.

Korkea-asteen opiskelijavalinnoissa ylimääräisistä kielistä ei saa bonusta.

- Ammattikorkeakoulujen opiskelija-valinnoissa vain A-kielestä saa pisteitä.
- Yliopistojen opiskelijavalinnoissa ei ole mitään yhtenäistä linjaa. Ylimääräisistä kielistä ei yleensä saa mitään lisäpisteitä.
- Yleisilme on, ettei ylimääräisten kielten opiskelu kannata.

Ylioppilaskirjoitusten arviointi

- Kielten opetussuunnitelmat perustuvat taitotasoihin.
- Ylioppilaskirjoitukset perustuvat suhteelliseen arviointiin.
- Taitotasopohjainen työskentelyn pitäisi olla entistä motivoivampaa.
- Yo-tutkinnon koe dismotivoi.

Perusopetuksen yläkoulun tuntijako

- Valinnaisaineiden vähennys 20 vvt:stä 13 vvt:iin vaikutuksiltaan katastrofaalinen.
- B2-kielen opiskelu on todella harvinaista.
- Lukuaineiden määrän kasvaessa valinnaisaineilta odotetaan entistä enemmän taito- ja taideaineluonnetta.
- Uuden kielen ottaminen vaatii jo siviilirohkeutta.
- A2-kieli omituinen kummajainen.
- Ei johda lukiossa mihinkään! A1 on 16 vvt ja A2 on 12 vvt.
- Ainoastaan A2-englanti, joka yläkoulussa nostetaan A1-tasolle, on kestävä ratkaisu.
- A2-kielen aloitus tapahtuu ”lukujärjestysteknisistä” syistä lähes poikkeuksetta 4. luokalla.
- Oppilaan vanhemmat tekevät valintojaan lapsen puolen vuoden kielen opiskelun perusteella.
- Vanhempien väärät valinnat ja vapaaehtoisesta kielestä luopuminen.
- A2-kieli kireässä kunnallistaloudessa säästön kohde.
- Isoimmissa kunnissa pidetään kiinni A2-tarjonnasta.
- Kustannus-hyöty –näkökulmasta on outoa panostaa pienten lasten kieliopetukseen, joka jossain vaiheessa loppuu.
- A2- ja B2-kieli voi vaikuttaa toisen asteen yhteisvalinnassa kielteisesti

Opinto-ohjaajan mielestä:

- Oppilaiden/opiskelijoiden kiinnostus vieraita kieliä kohtaan ei ole mihinkään kadonnut.
- Espanja, italia, japani ja kiina kiinnostavat.
- Systemi ei vain tarjoa mahdollisuutta valita kieliä eikä kannusta siihen.

2.) Kouluissa käytössä olevia ratkaisumalleja

- Harjoittelukoulun yhteistyö kunnan koulujen kanssa,
 - yhdistetään eri koulujen oppilaita
 - ongelmana pitkät välimatkat, raskasta varsinkin alakoululaisille
 - -> Hankerahaa matkakustannuksiin?
- Verkkokurssitarjotin, eNorssi-portaalissa

3.) Ideoita jatkoa varten

- Kerhotoimintaa ja muuta viriketarjontaa, jolla motivoidaan kielten opiskeluun jo riittävän varhaisessa vaiheessa
- Yhteisiä kerhotoimintaideoita harjoittelukoulujen välille?
 - Eri mallien jakaminen (kaikkea ei tarvitse keksiä alusta alkaen)
 - Osaksi normaalia opetusta

- Harjoittelijoiden mukaan ottaminen
- Verkkokurssitarjonnan laajentaminen eNorssi-portaalissa (ranska, venäjä, ...)
- Markkinoinnin parantaminen harjoittelukouluissa
- Ilmoittautumisen helpottaminen, sähköinen ilmoittautuminen (lomakepohjainen sähköpostin sijaan) (vrt. seututarjotin, Tre)
- Eri harjoittelukoulujen kielten opettajien yhteinen tapaaminen, tapaamiseen mukaan ennakkotehtävä (Mari Kalaja kokoaa, Raija Kangaspunta täydentää)
 - Yhteinen tapaaminen eNorssi-seminaarin lisäksi toiveena
- Hankerahan käyttäminen yhteistyön tukemiseen
- Tulevaan tuntijakouudistukseen vaikuttaminen (?), valinnaisuutta on selvästi liian vähän, jotta voitaisiin taata monipuoliset kieliopinnot tai taito- ja taideaineopinnot
- Tuntijakokokeilu, jossa kahden tai useamman kielen valitsijalla olisi vähemmän muita pakollisia kursseja. Kokeilu useamman koulun yhteistyönä. Kokeilun yksityiskohtia ja mahdollista hankerahoitusta pohditaan tarkemmin kielten opettajien yhteisessä tapaamisessa.

TVT

- Tietostrategian koulukohtaisen toteutussuunnitelman taustaksi laadittu kysely, kyselyn on laatinut Pasi Auvinen, jakoon harjoittelukoulujen TVT-henkilöille
 - Kyselyn taustana OPS ja yhteinen tietostrategiateksti
 - Kysely myös opetusharjoittelijoille (?)
- Tällä hetkellä yhteinen tietostrategia on esitelty tai esittelyssä harjoittelukoulujen henkilökunnille, koulukohtaisia toteutussuunnitelmia muokataan parhaillaan.
- Opettajille hyödyllisten ohjelmien koulutusta opetusharjoittelijoille ja koulun henkilökunnalle osana tietotekniikan opetusharjoittelua (käytössä Helsingin normaalilyseossa)
 - Yhteistyömahdollisuus OKL:n kautta, erityisesti niissä harjoituskouluissa, joissa ei ole tietotekniikan harjoittelijoita
 - Ohjaavan opettajan tulee saada korvaus ohjauksen lisäksi seurattua tunnista
- Eri aineiden yhteistyötä voisi korostaa, tietotekniikan opetuksen integrointi muiden aineiden opetukseen ja samalla tietotekniikan opetusharjoittelun järjestäminen myös muiden aineiden puitteissa
- Voitaisiko edistää tietotekniikan käyttöä koevastauksissa/ylioppilaskirjoituksissa?